

Економіка туризму

УДК 338.48

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20456091>

**Пріоритети управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах
України: соціально-екологічний вимір**

Лепкий Михайло Іванович,
кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Луцький національний технічний університет
<https://orcid.org/0000-0003-2470-6780>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах України. Акцентовано увагу на необхідності збалансування економічних вигод із соціальною відповідальністю та екологічною безпекою. Визначено ключові пріоритети менеджменту, що включають збереження біорізноманіття, підтримку автентичності місцевих громад та впровадження інноваційних технологій ресурсозбереження. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю трансформації системи управління туризмом у гірських регіонах України в умовах воєнних викликів та повоєнного відновлення, де пріоритетом стає збалансування інтенсивного рекреаційного використання територій із жорсткими вимогами екологічної безпеки та збереженням соціальної цілісності місцевих громад. За допомогою SWOT-аналізу проведено комплексний аналіз внутрішніх ресурсів гірських регіонів та зовнішнього середовища.

Ключові слова: сталий розвиток, менеджмент туризму, гірські регіони, соціально-екологічна орієнтація, рекреаційний потенціал, туризм.

Management priorities for sustainable tourism development in the mountain regions of Ukraine: a socio-environmental dimension

Mykhailo Lepkiy,

Lutsk National Technical University, <https://orcid.org/0000-0003-2470-6780>

Abstract: The article presents a comprehensive study of the theoretical, methodological and applied principles of sustainable tourism development management in the mountainous regions of Ukraine, which are characterized by high vulnerability of natural ecosystems and the uniqueness of the socio-cultural landscape. The search is aimed at resolving the fundamental contradiction between the need for economic growth of destinations and the need to preserve their ecological integrity. The emphasis is on managing the balance of economic benefits with high social responsibility of business.

The relevance of the study is enhanced in the context of modern military challenges and strategic tasks of the post-war reconstruction of the state, where mountainous areas are transformed into key hubs for domestic tourism, recreation and medical and psychological rehabilitation. In this context, the transition from extensive models of resource exploitation to strategies for intensive recreation of recreational space is justified. Key management priorities are identified and detailed, covering the preservation of landscape biodiversity, institutional support for the authenticity of local communities, protection of ethnocultural heritage, and large-scale implementation of innovative energy-efficient and resource-saving technologies.

A special place in the work is devoted to digitalization, which allows monitoring resource costs and regulating tourist load in real time. Using an extended SWOT analysis, a detailed diagnosis of the internal potential of mountain regions was carried out and critical external threats, such as anthropogenic degradation and climate risks, were identified. Based on the results obtained, an adaptive scheme of interaction of factors of sustainable tourism development was proposed, which determines the vectors of infrastructure modernization, environmental certification of communities, and the formation of an inclusive tourism product with high added value. The formulated conclusions create a scientific basis for the development of municipal sustainable development programs aimed at increasing the viability of mountain areas and their integration into the European recreational space.

Keywords: sustainable development, tourism management, mountain regions, socio-ecological orientation, recreational potential, tourism.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку туристичної індустрії в гірських регіонах України характеризується гострою суперечністю між необхідністю нарощування економічних показників і критичною потребою в збереженні вразливих екосистем. Традиційні управлінські підходи, що тривалий час орієнтувалися на максимізацію прибутку та екстенсивне використання природних ресурсів, виявилися неспроможними протистояти сучасним викликам, таким як надмірне антропогенне навантаження, стихійна забудова ландшафтів та нівелювання соціокультурної ідентичності місцевих громад. Ситуація ускладнюється безпрецедентним перерозподілом внутрішніх туристичних потоків в умовах воєнного стану, що спричинило різке зростання попиту на рекреаційні послуги в Карпатському регіоні, часто перевищуючи гранично допустиму екологічну ємність територій. За таких обставин відсутність чітко визначених стратегічних пріоритетів, які б інтегрували соціальну відповідальність та екологічну безпеку в єдину систему

менеджменту, стає реальним бар'єром для сталого розвитку. У сучасних умовах менеджмент туризму потребує переходу від моделі максимізації прибутку до моделі сталого розвитку, де пріоритетом є гармонізація соціальних та екологічних складових.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сталого розвитку та управління в туризмі висвітлені у працях провідних українських та зарубіжних науковців. Деякі аспекти сталого розвитку туризму та післявоєнне його відновлення в контексті сталого розвитку відображено в працях Белобородової М.В., Хаджинова О.В., Белопольського М.В. [1, 2], Зварич Р., Гомотюк В., Горюнова К. [4], Рівіліс І., Дейнеки Ю., Стойко І., Шерстюк Р., Долубовської О., Ковалишин В.Р. [6], Краснокутської Ю., Сегеди І., Безпалова А. [8], Павліхи Н.В., Цимбалюк І.О., Савчук А.Ю. [10], Хитрої О. [13], Ципи Е.О., Голубець І.М., Безрученкова Ю.В. [15] та інших. Методологічні засади соціалізації туризму вивчали Голод А., Феленчак Ю., Графська О. [3], Задорожна К., Зибарева О., Каленюк І., Котенко Т., Коваль О.Д. [7]. Питання формування туристичної привабливості територіальних громад в Україні висвітлювали Гуцал Л., Шоробура І. [5], Худоба О., Голод А. [14]. Проте специфіка управління соціально-екологічними ризиками саме в гірських умовах, з урахуванням сучасних викликів (цифровізація, воєнний стан), потребує додаткового дослідження.

Метою статті є обґрунтування стратегічних пріоритетів управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах України в контексті соціально-екологічного виміру.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичний базис управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах України ґрунтується на синергії екосистемного підходу та концепції інклюзивного зростання, де гірська територія розглядається як цілісна, але вразлива соціо-еколого-економічна система з обмеженою рекреаційною місткістю. В її основі

лежить необхідність дотримання динамічної рівноваги, за якої інтенсивність використання природно-ресурсного потенціалу не перевищує темпів його природного відновлення, а економічні вигоди від туристичної діяльності безпосередньо трансформуються у соціальний капітал місцевих громад.

Управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах України – це складний багаторівневий процес, що базується на трьох фундаментальних складових: економічній життєздатності, соціальній справедливості та екологічній цілісності.

Екологічний вектор управління – найвищим пріоритетом у гірських регіонах є мінімізація негативного впливу на довкілля. Менеджмент територій має базуватися на:

- моніторингу екологічної місткості, а саме встановленню гранично допустимих норм відвідуваності рекреаційних локацій;
- впровадженні «зелених» технологій через стимулювання готельного бізнесу до використання відновлюваних джерел енергії, систем очищення стічних вод та мінімізації відходів;
- збереженні ландшафтного різноманіття, завдяки створенню екологічних стежок та обмеженні забудови у вразливих зонах.

Соціальний вимір менеджменту передбачає, що туризм повинен працювати на користь місцевого населення, а не лише зовнішніх інвесторів. Пріоритети повинні включати:

- розвиток дестинацій через залучення громад – використання механізмів державно-приватного партнерства та підтримка сімейного бізнесу (садиб зеленого туризму);
- збереження етнокультурної ідентичності через інтеграцію народних промислів, традицій та гастрономії у туристичний продукт;
- створення робочих місць, а саме забезпечення зайнятості молоді в гірських районах для запобігання депуполяції.

Інституційний механізм реалізації пріоритетів. Ефективне управління неможливе без цифровізації та сучасних інструментів координації. Важливим є впровадження Smart-туризму, що дозволить:

- регулювати потоки туристів у реальному часі через мобільні додатки;
- збирати бази даних для прогнозування соціально-екологічних наслідків;
- забезпечувати безконтактний сервіс та прозорість розрахунків.

Для забезпечення сталого розвитку гірських територій менеджмент повинен спиратися на чіткі індикатори, які дозволяють оцінити баланс між економічним зиском та збереженням екосистеми. Особливого значення набуває зонування територій та диференціація управлінських підходів залежно від рівня антропогенного навантаження.

Важливою частиною механізму управління є впровадження конкретних інструментів, що дозволяють реалізувати соціально-екологічний вимір на практиці. Це стосується як державного регулювання, так і локального менеджменту на рівні окремих територіальних громад та підприємств гостинності (табл. 1).

Таблиця 1

Пріоритетні інструменти менеджменту сталого розвитку

Вимір сталого розвитку	Інструменти управління	Очікуваний результат
Екологічний	Екологічний аудит, лімітування навантаження, системи рециклінгу	Збереження цілісності ландшафтів, чистота водойм
Соціальний	Соціальне проектування, підтримка автентичних ремесел, гранти для громад	Зростання рівня життя місцевих мешканців, подолання міграції
Економічний	Екобрендинг територій, стимулювання само зайнятості	Формування унікального та якісного туристичного продукту

Джерело: розроблено автором на основі [1, 7, 8]

В умовах післявоєнного відновлення України, гірські регіони (зокрема Карпати) розглядаються як ключові регіони для реабілітації та внутрішнього туризму. Це створює додаткові виклики для менеджменту: необхідно розширювати безбар'єрне середовище (інклюзивність як соціальний пріоритет) та посилювати безпековий компонент. Цифрова трансформація через використання спеціалізованого програмного забезпечення (наприклад, систем автоматизації туристичного, ресторанного та готельного бізнесу) дозволяє не лише оптимізувати витрати, а й вести чіткий облік використаних ресурсів (вода, електроенергія, продукти харчування), що є невід'ємною частиною екологічно відповідального менеджменту.

Для формування ефективної стратегії управління необхідно провести комплексний аналіз внутрішніх ресурсів гірських регіонів та зовнішнього середовища. Використання SWOT-аналізу дозволяє ідентифікувати критичні точки, на яких має бути зосереджений соціально-екологічний менеджмент (табл. 2).

Результати SWOT-аналізу підтверджують, що стратегічним пріоритетом має стати перетворення можливостей (гранти, попит на ековідпочинок) на інструменти подолання слабких сторін (модернізація інфраструктури через «зелені» технології). Особливу увагу в контексті соціально-екологічного виміру слід приділити нівелюванню загроз. Наприклад, впровадження автоматизованих систем моніторингу рекреаційних потоків та цифровізація обліку ресурсів дозволять попередити екологічну деградацію, що загрожує унікальності регіону. Таким чином, управління сталим розвитком має базуватися на використанні сильних сторін (культурна ідентичність) для створення конкурентного туристичного продукту з високою доданою вартістю, що мінімізує негативний вплив на довкілля.

SWOT-аналіз управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах
України

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Унікальні природні ландшафти та біорізноманіття Збережена етнокультурна спадщина та гастрономічні традиції Позитивний імідж регіонів як екологічно чистих територій Розвинена мережа національних природних парків	Зношеність інженерно-транспортної інфраструктури Низький рівень впровадження інноваційних систем очищення та утилізації відходів Висока сезонність попиту та нерівномірне навантаження на локації Недостатній рівень цифровізації управління в малих громадах
Можливості (O)	Загрози (T)
Зростання попиту на внутрішній еко- та рекреаційний туризм Залучення міжнародних грантів на проекти сталого розвитку Розвиток цифрових платформ для просування локальних брендів Євроінтеграційні процеси та адаптація до стандартів ЄС	Війна в Україні Посилення антропогенного тиску на вразливі гірські екосистеми Неконтрольована забудова територій без врахування екологічних норм Відтік кваліфікованої молоді через війну та недостатню соціальну підтримку

Джерело: розроблено автором на основі [2, 4, 10]

Аналіз результатів SWOT-таблиці дозволяє сформувати стратегічну матрицю дій для управління гірськими регіонами. Основний акцент зміщується з простого спостереження за показниками на проактивний менеджмент, де соціальні та екологічні чинники стають запобіжниками економічних ризиків (рис. 1).

Рис. 1. Схема взаємодії факторів сталого розвитку туризму в гірських регіонах України

Джерело: розроблено автором на основі [3, 5, 8, 12, 13]

Схема чітко структурує чотири типи стратегій, необхідних для збалансованого управління:

1. Стратегія прориву (SO) – як використати унікальні сильні сторони та можливості (еко-бренди, гастро-маршрути).
2. Стратегія стійкості (ST) – як захистити регіон від зовнішніх загроз за допомогою внутрішнього потенціалу (жорсткі норми забудови, моніторинг).
3. Стратегія модернізації (WO) – як подолати внутрішні слабкості за рахунок зовнішніх можливостей (цифровізація, «зелені» гранти).
4. Стратегія виживання (WT) – на чому зосередити кризовий менеджмент (еко-паспортизація, соціальна підтримка).

Отже, управлінський фокус має зміститися з кількості туристів на якість дестинації. Гірські регіони України мають критичну вразливість перед екологічними загрозами, тому будь-яке економічне рішення повинно проходити крізь «фільтр» соціально-екологічної доцільності. Тільки за умови

цифровізації процесів та збереження локальної ідентичності можливо забезпечити сталий розвиток, що трансформує слабкі сторони (сезонність, депресивність окремих районів) у нові точки зростання.

Висновки. Отже, можна констатувати, що формування пріоритетів управління сталим розвитком туризму в гірських регіонах України вимагає докорінної зміни парадигми менеджменту від кількісного нарощення туристичних потоків до якісного вдосконалення соціально-екологічної складової. Встановлено, що в умовах воєнного стану та майбутнього повоєнного відновлення стратегічний успіх гірських дестинацій безпосередньо залежить від здатності управлінських структур забезпечити динамічну рівновагу між інтенсивним використанням рекреаційного потенціалу та збереженням вразливих екосистем через інструменти екологічної паспортизації та цифровізації сервісних процесів.

Ефективна модель управління в гірських регіонах повинна базуватися на засадах інклюзивності та екологічної відповідальності, де використання сучасних систем автоматизації виступає не лише засобом оптимізації бізнесу, а й фундаментальним механізмом прозорого моніторингу природних ресурсів. Для практичної реалізації зазначеної моделі та трансформації гірських територій у конкурентоспроможні регіони сталого туризму необхідним є впровадження таких. По перше це проведення комплексної екологічної паспортизації всіх ключових туристичних локацій із чітким розрахунком гранично допустимого антропогенного навантаження, що дозволить запобігти деградації природних ландшафтів у період інтенсивного відвідування. По друге – створення міжсекторальних координаційних платформ, які об'єднують зусилля публічного сектору, підприємництва та інститутів громадянського суспільства задля оперативного реагування на сучасні міграційні, безпекові та екологічні виклики. По третє – масштабне технологічна екологізація інфраструктури, зокрема через стимулювання переходу на відновлювані

джерела енергії (сонячна, теплова енергія), впровадження закритих систем очищення стічних вод, оптимізацію поводження з відходами та мінімізацію використання пластику на туристичних об'єктах. По четверте – оптимізація фінансово-економічних інструментів підтримки «зеленого» підприємництва, що включає розвиток державно-приватного партнерства, надання грантів та інвестиційних преференцій для проектів, орієнтованих на збереження біорізноманіття та розвиток екологічних видів туризму.

Реалізація запропонованих стратегічних напрямів дозволить трансформувати гірські території у конкурентоспроможні регіони сталого туризму, що здатні забезпечити високу якість рекреаційного продукту за умови повної відповідності європейським екологічним стандартам та соціальним запитам суспільства.

Список використаних джерел:

1. Белобородова М.В. Інтегрований розвиток регіональних туристично-рекреаційних систем на засадах соціально-екологічної відповідальності: дис. ... док. наук: 08.00.05. Одеса, 2025. 486 с.

2. Белобородова М.В., Хаджинова О.В., Белопольський М.В. Стратегії соціально відповідальної взаємодії бізнесу із зацікавленими сторонами. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. №4. С. 115-121. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/80.115>

3. Голод А., Феленчак Ю., Графська О. Методологічні засади соціалізації туризму. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-22>

4. Горюнова К. Стратегічне управління розвитком туристичного регіону на засадах сталого розвитку. *Економіка та суспільство*, (55), 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-109>

5. Гуцал Л., Шоробура І. Формування туристичної привабливості територіальних громад в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-47>

6. Ковалишин В.Р. Концептуальні підходи до сталого розвитку туризму в Україні: приклад Закарпатської області. *Економіка та управління національним господарством*. Випуск 4(162), 2023. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-4-3>

7. Коваль О.Д. Методологічні підходи до визначення стратегічних пріоритетів розвитку туризму на гірських територіях. *Академічні візії*, Випуск 33, 2024. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13269306>

8. Краснокутська Ю., Сегеда І., Безпалова А. Післявоєнне відновлення туристичної індустрії України в контексті сталого розвитку. *Економіка та суспільство*, (56). 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-88>

9. Крупенна І., Горбатюк Я. Вплив концепції сталого розвитку туризму на формування маркетингових стратегій туристичних компаній. *Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки*. 2022. № 2. С. 203-209. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-32](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-32)

10. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Савчук А.Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 211 с.

11. Соловій І.П., Адамовський О.М., Дубовіч І.А. Сталий туризм: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та суспільство*. Вип. 50, 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-79>

12. Сталий розвиток українського туризму: що маємо створити для майбутнього. URL: <https://ukraine-oss.com/stalyj-rozvytok-ukrayinskogo-turyzmu-shho-mayemo-stvoryty-dlya-majbutnogo> (дата звернення 16.04.2026).

13. Хитра О. Синергетичний потенціал розвитку туристично-рекреаційної соціо-еколого-економічної системи. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-49>

14. Худоба О., Голод А. Передумови розвитку туризму на гірських територіях Львівської області. *Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. / за заг. ред. Євгена Приступи*. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського, 2023. Вип. 27, т. 4. С. 157-158.

15. Ципа Е.О., Голубець І.М., Безрученков Ю.В. Післявоєнне відновлення туризму в Україні. *Економіка та управління підприємствами, інфраструктура ринку*, № 68, 2022. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/29.pdf (дата звернення 16.04.2026).

References

1. Bieloborodova M.V. (2025) *Intehrovanyi rozvytok rehionalnykh turystychnorekreatsiinykh system na zasadakh sotsialno-ekolohichnoi vidpovidalnosti* [Integrated development of regional tourism and recreation systems on the basis of social and environmental responsibility]: dys....dokt. nauk: 08.00.05. Odesa, 486 p. (in Ukrainian).

2. Bieloborodova M.V., Khadzhynova O.V., Belopolskyi M.V. (2022) *Stratehii sotsialno vidpovidalnoi vzaiemodii biznesu iz zatsikavlenymy storonamy* [Strategies for socially responsible business interaction with stakeholders] *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*. 2022. №4. S. 115-121(in Ukrainian).

3. Holod A., Felenchak Yu., Hrafaska O. (2021) *Metodolohichni zasady sotsializatsii turyzmu* [Methodological principles of tourism socialization]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2021. № 30. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-22> (in Ukrainian).

4. Horiunova, K. (2023). *Stratehichne upravlinnia rozvytkom turystychnoho rehionu na zasadakh staloho rozvytku* [Strategic management of the tourism region

development based on sustainable development]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-109> (in Ukrainian).

5. Hutsal L., Shorobura I. (2023) Formuvannia turystychnoi pryvablyvosti terytorialnykh hromad v Ukraini [Formation of tourist attractiveness of territorial communities in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-47> (in Ukrainian).

6. Kovalyshyn, V. R. (2023). Kontseptualni pidkhody do staloho rozvytku turyzmu v Ukraini: pryklad Zakarpatskoi oblasti [Conceptual approaches to sustainable tourism development in Ukraine: The case of Zakarpattia oblast]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom* [Economy and Management of the National Economy], (4), 162. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-4-3> (in Ukrainian).

7. Koval O.D. (2024) Metodolohichni pidkhody do vyznachennia stratehichnykh priorytetiv rozvytku turyzmu na hirskykh terytoriiakh [Methodological approaches to the determination of strategic priorities for the development of tourism in mountain territories]. *Akademichni vizii*. Vypusk 33. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13269306> (in Ukrainian).

8. Krasnokutska Y., Segeda I., Bezpalova A. (2023) Pisliavoienne vidnovlennia turystychnoi industrii Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Post-war restoration of the tourism industry of Ukraine in the context of sustainable development]. *Ekonomika ta suspilstvo*. (56). 2023. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-88> (in Ukrainian)

9. Krupenna, I., & Horbatyuk, Ya. (2022). Vplyv kontseptsii staloho rozvytku turyzmu na formuvannia marketynhovykh stratehiy turystychnykh kompaniy [Influence of the concept of sustainable development of tourism on the formation of marketing strategies of tourism companies]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Khmelnytskyi*

National University: Economic sciences, 2, 203-209. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-32](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-32)

10. Pavlikha N.V., Tsymbaliuk I.O., Savchuk A.Iu. Stalyi rozvytok turyzmu ta rekreatsii: suchasni vyklyky y perspektyvy dlia Ukrainy: monohrafiia. Lutsk: Vezha-Druk, 2022. 211 s.

11. Solovii I.P., Adamovskyi O.M., Dubovich I.A. (2023) Stalyi turyzm: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Sustainable tourism: current state and development prospects in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vyp. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-79> (in Ukrainian).

12. Stalyi rozvytok ukrainskoho turyzmu: shcho maiemo stvoryty dlia maibutnoho [Sustainable development of Ukrainian tourism: what should we create for the future]. Available at: <https://ukraine-oss.com/stalyj-rozvytok-ukray-inskogo-turyzmu-shho-mayemo-stvoryty-dlya-majbutnogo> (in Ukrainian).

13. Khytra O. (2021) Synerhetychnyi potentsial rozvytku turystychno-rekreatsiinoi sotsio-ekoloho-ekonomichnoi systemy [Synergistic potential for the development of a tourist and recreational socio-ecological and economic system]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-49> (in Ukrainian).

14. Khudoba O., Holod A. (2023) Peredumovy rozvytku turyzmu na hirskykh terytoriakh Lvivskoi oblasti [Prerequisites for the development of tourism in the mountainous areas of Lviv region]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy: zb. nauk. pr. / za zah. red. Yevhena Prystupy*. Lviv: LDUFK imeni Ivana Boberskoho. Vyp. 27, t. 4. S. 157-158 (in Ukrainian).

15. Tsypa E.O., Holubets I.M., Bezruchenkov Yu.V. (2022) Pislivoienne vidnovlennia turyzmu v Ukraini [Post-war revival of tourism in Ukraine]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy, infrastruktura rynku*, № 68. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/29.pdf (in Ukrainian).